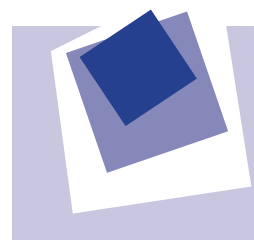

VNVŠo

VPRAŠALNIK NASILNEGA VEDENJA V ŠOLI
verzija za ocenjevalca

dr. Kristijan Musek Lešnik

VNVŠo

VPRAŠALNIK NASILNEGA VEDENJA V ŠOLI verzija za ocenjevalca

dr. Kristijan Musek Lešnik

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

303.62:159.9.019.4

MUSEK Lešnik, Kristijan

VNVŠo : vprašalnik nasilnega vedenja v šoli - verzija za
ocenjevalca / Kristijan Musek Lešnik. - Ljubljana : IPSOS, 2008

ISBN 978-961-6671-14-9

236792832

KAZALO

KRATEK OPIS VPRAŠALNIKA	4
OSNOVNI PODATKI O VPRAŠALNIKU	4
Odgovorni list VNVŠo M moška oblika	5
Odgovorni list VNVŠo D ženska oblika	6
IZHODIŠČA VNVŠo	7
NAVODILA ZA UPORABO IN VREDNOTENJE VNVŠo	7
Analiza najpogostejših oblik nasilnega vedenja pri učencu	8
Ocena pogostosti nasilnih vedenj pri učencu v zadnjem tednu	8
Ocena splošne pogostosti nasilnih vedenj pri učencu	9
VIRI IN LITERATURA	10

KRATEK OPIS VPRAŠALNIKA

Vprašalnik VNVŠo je namenjen ugotavljanju oblik in pogostosti nasilnih vedenj med otroki in mladostniki. Učitelji, psihologi, šolski svetovalni delavci, svetovalci in drugi strokovnjaki ga lahko uporabljajo kot orodje za:

- ugotavljanje nagnjenosti k nasilnemu vedenju pri posameznih učencih,
- ugotavljanje splošne stopnje nasilnega vedenja v šoli,
- ugotavljanje pogostosti nasilniških vedenj in za ugotavljanje, kako dobro učenci razumejo, kaj vse sodi med nasilno vedenje.

Pri učencih, pri katerih pride do nenadnega porasta nasilnih vedenj, lahko vprašalnik pomaga pri iskanju vzrokov za porast pogostosti nasilnih vedenj, in kot orodje pri razvijanju strategij za obvladovanje otrokovih oz. mladostnikovih impulzov in zmanjšanje pojavnosti nasilnih vedenj.

Vprašalnik VNVŠo omogoča primerjavo med opazovalčevo oceno učenčevega vedenja in samooceno, ki jo na vprašalniku VNVŠu poda sam učenec. Ta primerjava omogoča vpogled v kritičnost otroka do lastnega vedenja, in v njegovo splošno razumevanje nasilnega vedenja.

Vprašalnik VNVŠo je uporaben kot pripomoček za prepoznavanje učencev in mladostnikov, ki so bolj dovzetni za nasilno reševanje problemov in nasilno ravnanje; ali kot pripomoček za ugotavljanje splošne prisotnosti nasilnih vedenj in nasilnega reševanja problemov v posameznem razredu, skupini, ali na celotni šoli. Uporablja se v okviru vsakdanje pedagoške dejavnosti, ali svetovalnega oziroma preventivnega procesa za individualno ocenjevanje vedenja otrok, učencev in mladostnikov od 8. do 16. leta.

Vprašalnik VNVŠo je namenjen ocenjevanju prisotnosti različnih oblik nasilnega vedenja pri učencih in ni psihodiagnostični inštrument. Če odgovori ocenjevalca za posameznega učenca ali mladostnika opozorijo na težave na področju zatekanja k nasilnemu reševanju problemov in uporabe nasilja v medosebnih odnosih, je smiselno razmisliti o poglobljeni analizi in obravnavi teh težav, njihovih vzrokov in posledic.

OSNOVNI PODATKI O VPRAŠALNIKU

Kategorija: **S** - vprašalnik lahko uporablja psiholog, ali šolski svetovalni delavec, ali drug strokovnjak za svetovanje otrokom in mladostnikom

Starostni razpon: 8 do 16 let

Število postavk: 19

Čas izpolnjevanja: 10 minut

Čas vrednotenja: 5 minut

Izpolnjevanje vprašalnika: učitelj ali druga odrasla oseba, ki dobro pozna otroka in njegovo vedenje v šoli; izjemoma (po presoji svetovalnega delavca) je lahko ocenjevalec vrstnik, v tem primeru vprašalnik izpolnjuje svetovalni delavec ob intervjuju z učencem-ocenjevalcem

Učenec:	Ocenjevalec:	Datum:
---------	--------------	--------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

V tem vprašalniku so različna vprašanja o tem, kako se učenec v šoli obnaša do vrstnikov, sošolcev in drugih ljudi.

Kolikokrat je učenec v zadnjem tednu v šoli naredil katero od naslednjih stvari:

1	Norčeval se je iz koga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
2	Komu je rekel kaj grdega o njem, ali o njegovi družini	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
3	Nekoga je udaril ali brcnil	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
4	Bil je neprijazen do koga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
5	Komu je grozil	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
6	Nekoga je nalašč prestrašil	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
7	Nekoga je naščuval proti komu drugemu	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
8	Zasmehoval je nekoga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
9	Vpil in drl se je na nekoga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
10	Žalil je nekoga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
11	Širil je neprijazne govorice o nekom	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>

Kako pogosto nasploh ta učenec v šoli počne katero od naslednjih stvari:

12	Govori grdo o kom	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
13	Zmerja koga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
14	Grozi komu	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
15	Komu kaj vzame ali uniči	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
16	Udari, brcne ali sune nekoga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
17	Se norčuje iz koga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>

18 Kako pogosto se ta učenec v šoli nasilno vede do drugih:

- a) *Nikoli*
- b) *Skoraj nikoli*
- c) *Malokrat*
- č) *Včasih*
- d) *Velikokrat*

19 Katera trditev je za tega učenca najbolj ustrezna:

- a) *V šoli je do drugih zelo neprijazen*
- b) *V šoli je do drugih včasih neprijazen*
- c) *V šoli je še kar prijazen do drugih*
- č) *V šoli je ponavadi prijazen do drugih*
- d) *V šoli je vedno prijazen do drugih*

Učenka:	Ocenjevalec:	Datum:
---------	--------------	--------

Navodilo za izpolnjevanje odgovornega lista

V tem vprašalniku so različna vprašanja o tem, kako se učenka v šoli obnaša do vrstnikov, sošolcev in drugih ljudi.

Kolikokrat je učenka v zadnjem tednu v šoli naredila katero od naslednjih stvari:

1	Norčevala se je iz koga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
2	Komu je rekla kaj grdega o njem, ali o njegovi družini	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
3	Nekoga je udarila ali brčila	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
4	Bila je neprijazna do koga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
5	Komu je grozila	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
6	Nekoga je nalašč prestrašila	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
7	Nekoga je naščuvala proti komu drugemu	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
8	Zasmehovala je nekoga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
9	Vpila in drla se je na nekoga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
10	Žalila je nekoga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>
11	Širil je neprijazne govorice o nekom	<i>nikoli</i>	<i>enkrat</i>	<i>več kot enkrat</i>	<i>vsak dan</i>

Kako pogosto nasploh ta učenka v šoli počne katero od naslednjih stvari:

12	Govori grdo o kom	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
13	Zmerja koga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
14	Grozi komu	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
15	Komu kaj vzame ali uniči	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
16	Udari, brčne ali sune nekoga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>
17	Se norčuje iz koga	<i>nikoli</i>	<i>enkrat ali dvakrat na leto</i>	<i>enkrat ali dvakrat na mesec</i>	<i>enkrat ali dvakrat na teden</i>	<i>vsak dan</i>

18 Kako pogosto se ta učenka v šoli nasilno vede do drugih:

- a) *Nikoli*
- b) *Skoraj nikoli*
- c) *Malokrat*
- č) *Včasih*
- d) *Velikokrat*

19 Katera trditev je za to učenko najbolj ustrezna:

- a) *V šoli je do drugih zelo neprijazna*
- b) *V šoli je do drugih včasih neprijazna*
- c) *V šoli je še kar prijazna do drugih*
- č) *V šoli je ponavadi prijazna do drugih*
- d) *V šoli je vedno prijazna do drugih*

IZHODIŠČA VNVŠO

Vprašalnik VNVŠo je namenjen ugotavljanju oblik in pogostosti nasilnih vedenj med otroki in mladostniki. Učitelji, psihologi, šolski svetovalni delavci, svetovalci in drugi strokovnjaki ga lahko uporabljajo kot orodje za:

- ugotavljanje nagnjenosti k nasilnemu vedenju pri posameznih učencih,
- ugotavljanje splošne stopnje nasilnega vedenja v šoli,
- ugotavljanje pogostosti nasilniških vedenj in za ugotavljanje, kako dobro učenci razumejo, kaj vse sodi med nasilno vedenje.

Pri učencih, pri katerih pride do nenadnega porasta nasilnih vedenj, lahko vprašalnik pomaga pri iskanju vzrokov za porast pogostosti nasilnih vedenj, in kot orodje pri razvijanju strategij za obvladovanje otrokovih oz. mladostnikovih impulzov in zmanjšanje pojavnosti nasilnih vedenj.

Vprašalnik VNVŠo omogoča primerjavo med opazovalčevo oceno učenčevega vedenja in samooceno, ki jo na vprašalniku VNVŠu poda sam učenec. Ta primerjava omogoča vpogled v kritičnost otroka do lastnega vedenja, in v njegovo splošno razumevanje nasilnega vedenja.

Vprašalnik VNVŠo je uporaben kot pripomoček za prepoznavanje učencev in mladostnikov, ki so bolj dovzetni za nasilno reševanje problemov in nasilno ravnanje; ali kot pripomoček za ugotavljanje splošne prisotnosti nasilnih vedenj in nasilnega reševanja problemov v posameznem razredu, skupini, ali na celotni šoli. Uporablja se v okviru vsakdanje pedagoške dejavnosti, ali svetovalnega oziroma preventivnega procesa za individualno ocenjevanje vedenja otrok, učencev in mladostnikov od 8. do 16. leta.

Vprašalnik VNVŠo je namenjen ocenjevanju prisotnosti različnih oblik nasilnega vedenja pri učencih in ni psihodiagnostični instrument. Če odgovori ocenjevalca za posameznega učenca ali mladostnika opozorijo na težave na področju zatekanja k nasilnemu reševanju problemov in uporabe nasilja v medosebnih odnosih, je smiselno razmisliti o poglobljeni analizi in obravnavi teh težav, njihovih vzrokov in posledic.

NAVODILA ZA UPORABO IN VREDNOTENJE VNVŠO

Kategorija: **S** - vprašalnik lahko uporablja psiholog, ali šolski svetovalni delavec, ali drug strokovnjak za svetovanje otrokom in mladostnikom

Starostni razpon: 8 do 16 let

Število postavk: 19

Čas izpolnjevanja: 10 minut

Čas vrednotenja: 5 minut

Izpolnjevanje vprašalnika: učitelj ali druga odrasla oseba, ki dobro pozna otroka in njegovo vedenje v šoli; izjemoma (po presoji svetovalnega delavca) je lahko ocenjevalec vrstnik, v tem primeru vprašalnik izpolnjuje svetovalni delavec ob intervjuju z učencem-ocenjevalcem

Vprašalnik VNVŠo daje tri pomembne podatke:

- a) oceno najpogostejših oblik nasilnega vedenja pri učencu,
- b) oceno pogostosti nasilnih vedenj pri učencu v zadnjem obdobju in nasploh (pri vprašanju "Kolikokrat je učenec v zadnjem tednu v šoli naredil katero od naslednjih stvari" lahko določite ustrezen časovni interval, ocenjevalec lahko npr. ocenjuje vedenje učenca v zadnjem mesecu ali kakšnem drugem določenem časovnem intervalu),
- b) oceno splošne pogostosti nasilnih vedenj pri učencu.

Analiza najpogostejših oblik nasilnega vedenja pri učencu

Kvalitativna analiza odgovorov nudi vpogled v najpogostejše oblike nasilnih vedenj pri učencu.

Vprašanja od 1 do 11

Odgovori se vrednotijo po ključu:

nikoli	-	0 točk
enkrat	-	1 točka
več kot enkrat	-	2 točki
vsak dan	-	3 točke

Odgovor 1 lahko pomeni naključno vedenje, vsak odgovor 2 ali 3 pa že lahko opozarja na morebitne otrokove težave z nasilnim vedenjem; pri odgovorih 2 ali 3 je smiselno razmisliti o poglobljeni analizi morebitnih otrokovih težav z nasilnim vedenjem in njegovih vzrokov.

Vprašanja od 12 do 17

Odgovori se vrednotijo po ključu:

nikoli	-	0 točk
enkrat ali dvakrat na leto	-	1 točka
enkrat ali dvakrat na mesec	-	2 točki
enkrat ali dvakrat na teden	-	3 točke
vsak dan	-	4 točke

Vsak odgovor 2, 3 ali 4 lahko opozarja na morebitne otrokove težave z nasilnim vedenjem do drugih; še posebno pri odgovorih 3 ali 4 je smiselno razmisliti o poglobljeni analizi morebitnih otrokovih težav z nasilnim vedenjem in njegovih vzrokov.

Ocena pogostosti nasilnih vedenj pri učencu v zadnjem tednu

Oceno pogostosti nasilnih vedenj pri učencu predstavlja vsota ocen pri vprašanjih 1 do 11.

Pri interpretaciji odgovorov posameznega učenca bodite posebej pozorni na skrajne odgovore, ki opozarjajo na pogosto poseganje po nasilnih vedenjih (glej Opozorilo 1).

Opozorilo 1: Odgovor 1 lahko pomeni naključno vedenje, vsak odgovor 2 ali 3 pa lahko opozarja na morebitne otrokove težave z nasilnim vedenjem do drugih.

Pomen ocen:

Rezultat od 27 do 33	<i>zelo visoka pogostost nasilnih vedenj, ki najverjetneje resno ovira medosebne odnose in delo in življenje v šoli</i>
Rezultat od 23 do 26	<i>visoka pogostost nasilnih vedenj, ki najverjetneje resno ovira medosebne odnose in delo in življenje v šoli</i>
Rezultat od 17 do 22	<i>povišana pogostost nasilnih vedenj, ki lahko ovira otrokove medosebne odnose in njegovo delo in življenje v šoli</i>
Rezultat od 12 do 16	<i>zmerno povečana pogostost nasilnih vedenj, ki lahko občasno ovira otrokove medosebne odnose in njegovo delovanje in življenje v šoli</i>
Rezultat od 6 do 11	<i>občasna prisotnost nasilnih vedenj, ki najverjetneje ne ovira otrokovih medosebnih odnosov in njegovega dela in življenja v šoli</i>
Rezultat od 0 do 5	<i>pretežna odsotnost nasilnih vedenj</i>

Ocena splošne pogostosti nasilnih vedenj pri učencu

Splošno oceno pogostosti nasilnih vedenj predstavlja vsota ocen pri vprašanjih 13 do 17.

Pri interpretaciji odgovorov posameznega učenca bodite posebej pozorni na skrajne odgovore, ki opozarjajo na pogosto poseganje po nasilnih vedenjih (glej Opozorilo 2).

Opozorilo 2: Vsak odgovor 2, 3 ali 4 lahko opozarja na morebitne otrokove oziroma mladostnikove težave z nasilnim vedenjem do drugih; še posebno pri odgovorih 3 ali 4 je smiselno razmisliti o poglobljeni analizi morebitnih otrokovih oz. mladostnikovih težav z nasilnim vedenjem in njegovih vzrokov.

Pomen ocen:

Rezultat od 21 do 24	<i>zelo visoka pogostost nasilnih vedenj, ki najverjetneje resno ovira medosebne odnose in delo in življenje v šoli</i>
Rezultat od 17 do 20	<i>visoka pogostost nasilnih vedenj, ki najverjetneje resno ovira medosebne odnose in delo in življenje v šoli</i>
Rezultat od 13 do 16	<i>povišana pogostost nasilnih vedenj, ki lahko ovira otrokove medosebne odnose in njegovo delo in življenje v šoli</i>
Rezultat od 9 do 12	<i>zmerno povišana pogostost nasilnih vedenj, ki lahko občasno ovira otrokove medosebne odnose in njegovo delovanje in življenje v šoli</i>
Rezultat od 5 do 8	<i>občasna prisotnost nasilnih vedenj, ki najverjetneje ne ovira otrokovih medosebnih odnosov in njegovega dela in življenja v šoli</i>
Rezultat od 0 do 4	<i>pretežna odsotnost nasilnih vedenj</i>

VIRI, LITERATURA

- Björkqvist, K., Lagerspetz, K. M. J. in Österman, K (1992). Direct and Indirect Aggression Scales (DIAS). <http://www.vasa.abo.fi/svf/up/dias.htm>
- Bond, L., Wolfe, S. in Tollit, M. (2007). A Comparison of the Gatehouse Bullying Scale and the Peer Relations Questionnaire for Students in Secondary School. *Journal of School Health*, 77 (2), 75-79.
- Borg, M. G. (1999). The extent and nature of bullying among primary and secondary schoolchildren. *Educational research*, 41 (2), 137-153.
- Brand, P. A. in Anastasio, P. A. (2005). Heart Follows Head: Influencing Violence-related Attitudes in the Classroom. *Social Psychology of Education*, 8 (4), 395-405.
- Brockenbrough, K. K., Cornell, D. G. in Loper, A. B. (1992). Aggressive Attitudes among Victims of Violence at School. *Education and Treatment of Children*, 25 (3), 273-87.
- Buss, A.H. in Perry, M. (1992). The Aggression Questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63, 452-459.
- Coie, J. D. in Dodge, K. A. (1998). Aggression and antisocial behavior. V W. Damon in N. Eisenberg (Ur.), *Handbook of child psychology* (5th ed., Vol. 3, str. 779-862). New York: John Wiley.
- Craig, W. M. in Pepler, D. J. (2007). Understanding Bullying: From Research to Practice. *Canadian Psychology*, 48(2), 86-93.
- Crothers, L. (2004). Assessment of Bullying: A Review of Methods and Instruments. *Journal of Counseling and Development*, 82 (4), 496.
- Dahlberg, L. L. in Simon, T. R. (2006). Predicting and preventing youth violence: Developmental pathways and risk. V Lutzker, John R (Ur.). *Preventing violence: Research and evidence-based intervention strategies*. (str. 97-124). Washington, DC: American Psychological Association.
- Dahlberg, L. L., Toal S. B., Swahn, M. in Behrens, C. B. (2005). *Measuring Violence-Related Attitudes, Behaviors, and Influences Among Youths: A Compendium of Assessment Tools* (2nd ed.). Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Injury Prevention and Control.
- Eron, L. D. (2001). Seeing is believing: How viewing violence alters attitudes and aggressive behavior. V Bohart, Arthur C. in Stipek, Deborah J. (Ur.). *Constructive and destructive behavior: Implications for family, school, and society*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Farmer, T.W. (2000). The social dynamics of aggressive and disruptive behaviour in school: implications for behaviour consultation. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 11, 299-321.
- Fekkes, M., Pijpers, F. I. M. in Verloove-Vanhorick, S. P. (2005). Bullying: who does what, when and where? Involvement of children, teachers and parents in bullying behavior. *Health Education Research*, 20 (1), 81-91.
- Funk, J. B., Bechtoldt Baldacci, H., Pasold, T. in Baumgardner, J. (2004). Violence exposure in real-life, video games, television, movies, and the internet: is there desensitization? *Journal of Adolescence*, 27, 23-39.
- Funk, J. B., Elliott, R., Bechtoldt, H., Pasold, T. in Tsavoussis, A. (2003). The attitudes towards violence scale: Child version. *Journal of Interpersonal Violence*, 18, 186-196.
- Funk, J. B., Elliott, R., Urman, M. L., Flores, G. T. in Mock, R. M. (1999). The attitudes towards violence scale: A measure for adolescents. *Journal of Interpersonal Violence*, 14, 1123-1136.
- Gellman, R. A. in Delucia-Waack, J. L. (2006). Predicting school violence: A comparison of violent and nonviolent male students on attitudes toward violence, exposure level to violence, and PTSD symptomatology. *Psychology in the schools*, 43 (5), 591-598.
- Glover, D., Gough, G., Johnson, M. in Cartwright, N. (2000). Bullying in 25 secondary schools : incidence, impact and intervention. *Educational research*, 42 (2), 141-156.
- Griffin, R. S. in Gross, A. M. (1994). Childhood bullying: Current empirical findings and future directions for research. *Aggression and violent behavior*, 9 (4), 379-400.

- Huesmann, L. R. in Guerra, N. G. (1997). Normative beliefs about aggression and aggressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, 408–419.
- Johnson, H. R., Thompson, M. J., Wilkinson, S., Walsh, L., Balding, J. in Wright, V. (2002). Vulnerability to Bullying: Teacher-reported conduct and emotional problems, hyperactivity, peer relationship difficulties, and prosocial behaviour in primary school children. *Educational psychology*, 22 (5), 553-556.
- Krcmar, M. in Valkenburg, P. M. (1999). A Scale to Assess Children's Moral Interpretations of Justified and Unjustified Violence and Its Relationship to Television Viewing. *Communication Research*, 26 (5), 608-634.
- Martin, H. in Carroll, D. (2005). An Evaluation of the Use of the Behaviour Questionnaire. *Educational Psychology in Practice*, 21 (3), 175–196.
- McConville, D. W. in Cornell, D. G. (2003). Aggressive Attitudes Predict Aggressive Behavior in Middle School Students. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders*, 11 (3), 179-87.
- Merrell, K. W. (2002). *School Social Behavior Scales, 2nd Edition (SSBS-2)*. Iowa City, IA: Assessment-Intervention Resources.
- Milsom, A. in Gallo, L. (2006). Bullying in Middle Schools: Prevention and Intervention. *School Journal*, 37 (3), 12-19.
- Nabuzoka, D. (2003). Teacher ratings and peer nominations of bullying and other behaviour of children with and without learning difficulties. *Educational psychology*, 23 (3), 307-321.
- Olweus, D. (2003). A Profile of Bullying at School. *Educational Leadership*, 60 (6), 12-17.
- Roach, C. N. in Gross, A. M. (2003). Assessing Child Aggression: A Tale of Two Measures. *Child and Family Behavior Therapy*, 25 (4), 19-38.
- Smokowski, P. R., in Kopasz, K. H. (2005). Bullying in School: An Overview of Types, Effects, Family Characteristics, and Intervention Strategies. *Children and Schools*. 27 (2), 101-110.
- Solberg, M. E. in Olweus, D. (2003). Prevalence estimation of school bullying with the Olweus Bully/Victim Questionnaire. *Aggressive behavior*, 29 (3), 239-268.
- Stephens, T. M. in Arnold, K. D. (1992). *Social Behavior Assessment Inventory: Professional Manual*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources, Inc.
- Tapper, K. in Boulton, M. J. (2005). Victim and Peer Group Responses to Different Forms of Aggression Among Primary School Children. *Aggressive Behavior*, 31, 238–253.
- Thomas, D. E. in Bierman, K. I. (2006). The impact of classroom aggression on the development of aggressive behavior problems in children. *Development and Psychopathology*, 18, 471-487.
- Velicer, W. F., Huckel, L. H. in Hansen, C. E. (1989). A measurement model for measuring attitudes towards violence. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 15, 349–364.
- Walker, H. M., Irvin, L. K. in Sprague, J. R. (1997). Violence Prevention and School Safety: Issues, Problems, Approaches, and Recommended Solutions. *OSSC Bulletin*, 41 (1), 23 str.
- Walker, J. S. (2005). The Maudsley Violence Questionnaire: initial validation and reliability. *Personality and Individual Differences*, 38, 187–201.
- Warden, D., Cheyne, B., Christie, D., Fitzpatrick, H. in Reid, K. (2003). Assessing children's perceptions of prosocial and antisocial peer behaviour. *Educational Psychology*, 23 (5), 547-567.
- Warden, D., Christie, D. in Kerr, C. (1996). Children's Prosocial and Antisocial Behaviour, as Perceived by Children, Parents and Teachers. *An International Journal of Experimental Educational Psychology*, 16 (4), 365-378.
- Wilson, S. J. in Lipsey, M. W. (2005). The Effectiveness of School-Based Violence Prevention Programs for Reducing Disruptive and Aggressive Behavior. Poročilo za National Institute of Justice School Violence Prevention Research Planning Meeting. U.S. Department of Justice.
- Wilson, S. J. in Lipsey, M. W. (2007). School-Based Interventions for Aggressive and Disruptive Behavior: Update of a Meta-Analysis. *American Journal of Preventive Medicine*, 33 (2S), 130-143.

